

Ontmoeting en maaltijd in het Alevitisch Centrum ...

... voor en met mensen die begaan zijn met de bewoners van het Morgenland

Zaterdag 27 september 2014,
Deventer: Smedenstraat 276, Hacı Bektaş Veli Culturele Vereniging

- yonetimkurulu@live.nl
- www.deventeralevi.nl
- www.facebook.com/hbvkd

Voorzitter Ercan Çınar heet de ongeveer zeventig bezoekers, waaronder een dertigtal Duitsers, welkom. Hij spreekt zijn dank uit voor de organisatoren van de Vredesweek en Morgenland, alsook de gemeente en de provincie.

De Alevieten zijn in 1980 in Deventer gekomen en zich gaan organiseren. Vanaf 1996 hadden wij een eigen gebouw, genoemd naar Hacı Bektaş Veli, filosoof en grondlegger van het Alevitisme, destijds in het toen bestaande Osmaanse Rijk. Onze gemeenschap telt 256 gezinnen, waarvan er honderd personen onze dagelijkse activiteiten bezoeken. Deze activiteiten zijn niet alleen religieus; ze zijn ook muzikaal, educatief en sportief, gericht op emancipatie en op deelname aan de Nederlandse samenleving.

Fijn dat u er bent, want wij hebben elkaar nodig, juist nu, nu de Vredesweek wel een oorlogsweek lijkt. Dus houd de deur voor elkaar open!

Hierna sprak **Jan Buster**, voormalig wethouder van Deventer en mede-organisator van deze week.

Ja, we hebben elkaar nodig en moeten open staan voor elkaar. Veel van de huidige problemen, denk aan de anti-moslim-partij en de *jihad*-gangers, zijn juist ontstaan door niet naar elkaar te luisteren, elkaar dus niet te begrijpen. Laten we dus niet met de rug naar elkaar gaan staan. Het is goed dat wij hier in Deventer kleinschalige ontmoetingen met elkaar kunnen en willen hebben – laten we daarmee doorgaan.

Rondleiding: de grote zaal – door Ercan Çınar

Deze zaal heet de *cem* [zeg: *djem*] en is bedoeld voor ontmoeting van de gelovigen, onder begeleiding van de *Dede* [‘dèdè’ - in het Turks ook: ‘grootvader, oudere man’]. Hij is begeleider, niet ‘leider’, hij is de gekozen voorganger hier in deze ontmoetingsruimte – ik zeg niet “moskee”. Hij wordt bijgestaan door twaalf imams die traditionele namen en functies hebben, zoals de gids, de wachter, de lichtmaker, en veertig ‘heiligen’ die allerlei functies vervullen. Er is hier ontmoeting, gebed, muziek en dans, de *semah*, de rituele, mystieke dans van de soefisten, destijds vooral ingevoerd door Mevlana Rumi. Rumi is van dezelfde afkomst als onze stichter Hacı, die ook dezelfde leraar heeft gehad als Rumi.

De muziek wordt gespeeld op een snaarinstrument, de saz of *bağlama*, ook wel “de zingende Qur’an” genoemd.

Het doel hiervan is niet alleen beleving, ontmoeting en kennis opdoen; daarna komt de stap van de rijping (*marifa*) en dan de stap van het kennen van de waarheid (*hakikat*). Deze stap wordt ook die van ‘de volmaakte mens’ genoemd. Een belangrijke waarheid is namelijk dat God *in de mens* woont, dus dat liefde voor de (mede)mens centraal mag staan. Dit leidt tot een *humanistische* beleving en interpretatie van de Qur’an.

Wij kennen maar weinig regels, in elk geval geen erg strikte regels. Wel kennen wij een vastenperiode in de maand *Mubarrem*, waarin er ook twaalf dagen van rouw zijn ter herdenking van ‘de twaalf imams’ van destijds, waaronder vooral die van imam Hüseyin, de kleinzoon van de Profeet Muhammad. Daarna volgt het *Aşura*-feest, waarop Noach herdacht wordt – bekend ook uit de Bijbel. Dan wordt een speciaal gerecht gegeten, samengesteld uit twaalf ingrediënten.

De maand *Mubarrem* is overigens niet te vertalen in een van de Nederlandse maandnamen, omdat de laatste een zon-kalender kennen, terwijl wij een maan-kalender kennen, waardoor onze maanden en feestdagen elk jaar ietsjes terugschuiven op de westerse kalender.

Wij zijn slechts in deze zin ook sjiiëten, dat wij de profeet Ali erkennen (als opvolger van Muhammad) en dat wij minder strikte regels kennen dan de sunnieten.

Zo is hier iedereen welkom, man en vrouw in een en dezelfde ruimte, zonder onderscheid naar ras of religie. Wij geloven niet in de *sharia*, de islamitische ‘wet’. Ook stellen wij de Qur’an wel ter discussie, althans de huidige tekst ervan, die we niet letterlijk nemen. We zoeken naar de achterliggende spirituele betekenis ervan. Helaas blijkt het moeilijk om met de sunnieten in dialoog te treden.

Onderaan: →
de Hz (Hezret: ‘Eerwaarde’) 12 imams

Spijtig genoeg worden de Alevieten in Turkije – eigenlijk bijna overal – onderdrukt, zelfs vermoord. Men wantrouwt ons, onder andere omdat we niet zulke strikte regels hebben. Er zijn traditioneel nog veel Alevieten in Anatolië, Turkije, die lang in een zekere mate van afzondering of zelfs isolement hebben geleefd, maar ook zijn er elders Arabische Alevieten. Helaas, overal onderdrukt.

In Syrië treffen we Assad aan als onderdrukkend staatshoofd. Hij is een Aleviet, die ‘dus’ de anders-gelovigen onderdrukt. Dit heeft echter niets met geloof te maken.

Het heeft alles te maken met de stam, de clan die de macht heeft en die macht wil behouden. Dit zien we in het gehele Midden-Oosten terug. Gelukkig niet hier.

Daarom zijn wij blij met onze plek en onze vrijheid hier in Nederland, hier in Deventer.

De spreuk – naschrift door uw verslaggever

Uw verslaggever neusde nog even rond in de zaal. Op de plaat hierboven trof hij deze spreuk aan, getekend op een zwaard met twee punten. Daaronder staat de Turkse transcriptie van het Arabisch als “La feta illa Ali la seyfe illa zülfikâr”.

Uw verslaggever leest, in een Nederlandse transcriptie: “Lā fataā ilā Ali, wa lā sayfā ilā zuū’ālfiqār”. Hij vertaalt dit als “Er is geen held* [zo goed/groot] als Ali en er is een zwaard zo uniek** [als dit].”

[* letterlijk: jonge man – dus dapper, dus held. - ** letterlijk: er is geen tweede met deze vorm.]

Zwaard? In de vredesweek? Bij deze vreedzame alevieten? Dit vraagt wel even uitleg!

Het zwaard is niet letterlijk: het is een mythisch zwaard dat het zwaard van de Profeet Muhammad geweest zou zijn. Het is zo beroemd dat het een eigen naam kreeg: *zuū’ālfiqār* / *zülfikâr*. Naar verluidt liep Ali (Ibn bin Abi Talib), de schoonzoon van de Profeet, na diens dood met dit zwaard rond. *Dus* heeft hij dit geërfd van de Profeet, *dus* is hij de (enige) rechtmatige opvolger/plaatsvervanger (*kalif*) van de Profeet. Dit is het punt waar het bij de Si’ieten (‘De Partij van Ali’) om draait. Zo is het een symbool geworden van de Alevieten.

Er werd geen zwaard gebruikt, maar keukengerei waarmee een maaltijd bereid was die hierna gezamenlijk genuttigd werd.

Verslag en foto’s: Frans Gieles, webmaster van
Lebuinusparochie, Broederenkerk en Ambassade van Vrede.